

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.11.1997

COM(97) 561 τελικό

97/0320 (CNS)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΚ) ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71
όσον αφορά την επέκτασή του στους υπηκόους τρίτων χωρών

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

I. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στην επέκταση του κοινοτικού συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης η οποία θεσπίζεται με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71¹, στους μισθωτούς και στους μη μισθωτούς που είναι ασφαλισμένοι σε ένα κράτος μέλος και δεν είναι κοινοτικοί υπήκοοι. Οι προβληματισμοί που οδήγησαν την Επιτροπή στη διατύπωση της παρούσας πρότασης είναι οι εξής:

1. Η απαίτηση ίσης μεταχείρισης για τους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην Κοινότητα.

Η Επιτροπή προσπαθεί εδώ και πολύ καιρό να βελτιώσει το νομικό καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην Κοινότητα. Στο Λευκό Βιβλίο για την κοινωνική πολιτική² η Επιτροπή είχε την ευκαιρία να επισημάνει τη σημασία του στόχου αυτού, η οποία υπενθυμίζεται και στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα κοινωνικής δράσης της Επιτροπής (1995-1997).

Θα πρέπει επίσης να σημειώσουμε ότι η Επιτροπή εξέδωσε, στις 30 Ιουλίου 1997³, ένα σχέδιο Σύμβασης σχετικά με τους κανόνες αποδοχής των υπηκόων τρίτων χωρών στα κράτη μέλη. Συνεχίζοντας την προσπάθειά της υπέρ της ίσης μεταχείρισης των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην Κοινότητα, η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση ενός μηχανισμού που θα επιτρέπει την αναγνώριση, ως διάρκως εγκατεστημένων, των υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν στην Κοινότητα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, τα άτομα αυτά θα πρέπει να χαίρουν εξίσου με τους πολίτες της Ένωσης, των ειδικών δικαιωμάτων στο κράτος μέλος στο οποίο αναγνωρίζονται ως διαρκώς εγκατεστημένοι, αλλά και στα άλλα κράτη μέλη.

¹ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως ενημερώθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 118/97 του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 1996, ΕΕ L 28 της 30ής Ιανουαρίου 1997, και τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1290/97 του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1997, ΕΕ L 176 της 4ης Ιουλίου 1997. Η νομική βάση του κανονισμού αυτού περιλαμβάνει τα άρθρα 51 και 235 της Συνθήκης ΕΚ.

² COM (94) 333 της 27ης Ιουλίου 1994.

³ COM(97) 387 της 30ής Ιουλίου 1997.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁴ και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή⁵ υιοθέτησαν θέσεις ανάλογες με εκείνη της Επιτροπής.

Το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη αναγνώρισαν επίσης "τη μεγάλη σημασία της άσκησης, στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, πολιτικών που θα βασίζονται στις αρχές των μη διακρίσεων και της ισότητας ευκαιριών, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε επίπεδο κρατών μελών, στο πλαίσιο των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων τους, ως συμβολή στον κοινό αγώνα κατά του ρατσισμού και της ξеноφοβίας".⁶

Πράγματι, η απαίτηση της ισότητας μεταχείρισης για τους υπηκόους των τρίτων χωρών, τόσο στο εθνικό όσο και στο κοινοτικό δίκαιο, εντάσσεται σε μια σφαιρική στρατηγική για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας στο εσωτερικό της Κοινότητας. Θεωρώντας ότι σε αυτήν την περίπτωση διακυβεύονται η λογική της εσωτερικής αγοράς αλλά και η υποχρέωση καταπολέμησης του ρατσισμού και της ξеноφοβίας, η Συμβουλευτική Επιτροπή για το ρατσισμό και τη ξеноφοβία, η οποία συνεστήθη από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας τον Ιούλιο του 1994, συνιστά, και αυτή, με ιδιαίτερη έμφαση τη χορήγηση ίσων δικαιωμάτων στους υπηκόους τρίτων χωρών που είναι νομικώς εντάξει⁷.

Οι προσκλήσεις αυτές υπέρ της ισότητας των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών αποκτούν ιδιαίτερη ένταση στη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους κατά του ρατσισμού (1997). Η ευρωπαϊκή κοινωνική νομοθεσία, και ιδίως ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, από το πεδίο εφαρμογής του οποίου αποκλείονται αυτή τη στιγμή οι υπήκοοι των τρίτων χωρών, βρίσκεται στο επίκεντρο αυτών των προβληματισμών. Πράγματι, η απουσία της κοινωνικής προστασίας που προσφέρεται από αυτόν τον κανονισμό μπορεί να θέσει σε μειονεκτική θέση τους ενδιαφερομένους.

2. Ο στόχος του κοινοτικού συντονισμού.

Βασισμένη στο άρθρο 51 της συνθήκης ΕΚ, η κοινοτική νομοθεσία για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών έχει στόχο να αποτρέψει την απώλεια των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης των ατόμων που μετακινούνται εντός της Κοινότητας και να προστατέψει τα

⁴ Βλ. π.χ.: Ψήφισμα της 14ης ιουνίου 1990 για τους διακινούμενους εργαζομένους από τρίτες χώρες, ΕΕ C 175 της 16ης Ιουνίου 1990, σ. 180, Ψήφισμα της 18ης Νοεμβρίου 1992 για την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της μετανάστευσης (σημείο 30), ΕΕ C 337 της 21ης Δεκεμβρίου 1992, σ. 94. Ψήφισμα της 15ης Ιουλίου 1993 για την ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική (σημείο 13), ΕΕ C 255 της 20ής Σεπτεμβρίου 1993, σ. 184 και πιο πρόσφατα στο ψήφισμά του της 30ής Ιανουαρίου 1997 για το ρατσισμό, την ξеноφοβία και τον αντισημιτισμό και για το Ευρωπαϊκό Έτος κατά του ρατσισμού (1997) (σημείο 17), ΕΕ C 55 της 24ης Φεβρουαρίου 1997.

⁵ Βλ. π.χ.: Γνώμη της 26ης Σεπτεμβρίου 1991 για το καθεστώς των διακινούμενων εργαζομένων που προέρχονται από τρίτες χώρες, ΕΕ C 339 της 31ης Δεκεμβρίου 1991, σ. 82.

⁶ Σημείο 3 του Ψηφίσματος του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 1995 σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων, ΕΕ C 296 της 10ης Νοεμβρίου 1995.

⁷ Συμβουλευτική Επιτροπή "Ρατσισμός και ξеноφοβία", Τελική έκθεση, Απρίλιος 1995, σ. 43.

άτομα αυτά από τον κίνδυνο να καταβάλλουν διπλές εισφορές. Πράγματι, τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών δεν λαμβάνουν γενικά υπόψη την ειδική κατάσταση των ατόμων που εργάζονται, κατοικούν ή διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος. Επίσης, η μεγάλη ποικιλία των εθνικών συστημάτων και η εφαρμογή μόνον των εθνικών νομοθεσιών σε διεθνικές καταστάσεις θα μπορούσε να συνεπάγεται σοβαρή παρακώλυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων.

Η κοινοτική νομοθεσία συντονισμού βασίζεται στην ισότητα μεταχείρισης των κοινοτικών υπηκόων, στον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας σε διεθνικές καταστάσεις, στην εξαγωγή των παροχών και στο συνυπολογισμό των περιόδων ασφάλισης που πραγματοποιούνται σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη.

Ο συντονισμός είναι καθαρά "εσωτερικός" και αφορά αποκλειστικά τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών. Αγνοεί επίσης τόσο τα συστήματα των κρατών που δεν είναι μέλη της Κοινότητας ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου όσο και τα γεγονότα που συμβαίνουν υπαγόμενα στη νομοθεσία τους. Δεν πρόκειται για "εξωτερικό" συντονισμό που συνδέει τα συστήματα των κρατών μελών με τα συστήματα ενός ή περισσότερων άλλων κρατών, πράγμα που θα επέτρεπε, π.χ., το συνυπολογισμό των περιόδων που πραγματοποιούνται κάτω από τη νομοθεσία τρίτων χωρών, την εξαγωγή των παροχών προς τρίτες χώρες ή την εξομίωση των περιόδων κατοικίας σε τρίτη χώρα με περιόδους κατοικίας στην Κοινότητα.

Ο συντονισμός δεν επιδιώκει επίσης την εναρμόνιση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών και δεν επηρεάζει με κανένα τρόπο τις διαφορές τους, είτε πρόκειται για ουσιαστικές είτε για διαδικαστικές διαφορές. Τα κράτη μέλη παραμένουν απολύτως ελεύθερα να αποφασίσουν ποιος ασφαρίζεται, ποιες παροχές χορηγούνται και κάτω από ποιους όρους, ποιες είναι οι εισφορές που πρέπει να καταβάλλονται, αρκεί βέβαια να τηρείται η αρχή της μη διάκρισης λόγω ιθαγένειας.

3. Το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 καλύπτει τους μισθωτούς ή ανεξάρτητους εργαζομένους οι οποίοι είναι υπήκοοι κοινοτικών χωρών και υπάγονται ή υπάγονταν στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων κρατών μελών. Ωστόσο, ο κανονισμός προστατεύει επίσης τα μέλη της οικογένειας και τους επιζώντες των εργαζομένων αυτών ανεξαρτήτως ιθαγένειας, καθώς και τους κοινοτικούς υπηκόους που είναι επιζώντες υπηκόων τρίτων χωρών. Η προϋπόθεση της ιθαγένειας δεν ισχύει επίσης για τους πρόσφυγες και τους απάτριδες που διαμένουν στο έδαφος ενός κράτους μέλους. Τέλος, δυνάμει της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, ο κανονισμός εφαρμόζεται στους υπηκόους των κρατών μελών του ΕΟΧ.

Στην πραγματικότητα, η προστασία του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 εκτείνεται σε όλους τους κοινοτικούς εργαζομένους που είναι ασφαλισμένοι σε ένα σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και μετακινούνται εντός της Κοινότητας, αντιμετωπίζοντας κατά τη μετακίνησή τους δυσκολίες σε σχέση με την κοινωνική ασφάλιση. Για τους σκοπούς της εφαρμογής του κανονισμού, δεν είναι απαραίτητο ο ενδιαφερόμενος να κάνει χρήση του

δικαιώματός του για ελεύθερη κυκλοφορία ως εργαζόμενος (δυνάμει του άρθρου 48 της συνθήκης ΕΚ). Αρκεί να μετακινηθεί στο εσωτερικό της Κοινότητας, ανεξαρτήτως του λόγου της μετακίνησής του αυτής⁸. Έτσι ο κανονισμός εφαρμόζεται και σε κάποιον δικαιούχο σύνταξης ενός κράτους μέλους ο οποίος πηγαίνει να εγκατασταθεί στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους, χωρίς να έχει εργαστεί σε αυτό.

4. Οι κανόνες συντονισμού που εφαρμόζονται στους υπηκόους τρίτων χωρών που αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71.

Οι περισσότεροι από τους 13 εκατομμύρια υπηκόους τρίτων χωρών που κατοικούν νομίμως σε κάποιο κράτος μέλος δεν προστατεύονται από τους κανόνες συντονισμού του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71. Πράγματι, αυτή τη στιγμή η κατάστασή τους σε σχέση με τον "εσωτερικό" συντονισμό διαφέρει ανάλογα με την ιθαγένεια και το κράτος μέλος που τους αφορά. Μπορούμε να διακρίνουμε τρεις κατηγορίες :

- τους υπηκόους τρίτων χωρών που καλύπτονται ήδη από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, δηλαδή τους απάτριδες και τους πρόσφυγες,
- τους υπηκόους τρίτων χωρών που καλύπτονται εν μέρει από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 ως μέλη της οικογένειας ενός κοινοτικού υπηκόου (αντλούν δικαιώματα),
- τους υπηκόους τρίτων χωρών που καλύπτονται από συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ της Κοινότητας και των τρίτων χωρών και περιλαμβάνουν διατάξεις για θέματα κοινωνικής ασφάλισης (βλ. τη συμφωνία σύνδεσης με την Τουρκία, (ειδικότερα δε την απόφαση 3/80 της 19ης Σεπτεμβρίου 1980 του Συμβουλίου σύνδεσης) και τις συμφωνίες συνεργασίας με το Μαρόκο, την Τυνησία και την Αλγερία),
- τους υπηκόους τρίτων χωρών που καλύπτονται από διμερείς συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών (συνήθως οι συμφωνίες αυτές δεν αφορούν όλους τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης ή προσφέρουν λιγότερο πλήρη προστασία απ'ό,τι ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71),
- τους υπηκόους τρίτων χωρών που καλύπτονται από την Προσωρινή ευρωπαϊκή συμφωνία της 11ης Δεκεμβρίου 1953 του Συμβουλίου της Ευρώπης ή από άλλες πολυμερείς συμφωνίες,

⁸ Βλ. ιδίως την απόφαση της 19ης Μαρτίου 1964, Unger, 75/63, Συλ. 347· απόφαση της 11ης Μαρτίου 1965, Bertholet, 31/65, Συλ., 111· απόφασης της 12ης Νοεμβρίου 1969, Ιατρική συνεργασία, Συλ., 1969, 405· απόφαση της 16ης Μαρτίου 1978, Pierik, 117/77, Συλ., 825.

- τους υπηκόους τρίτων χωρών που καλύπτονται από διμερείς συμβάσεις κοινωνικής ασφάλισης που έχουν συναφθεί μεταξύ ενός κράτους μέλους και μια τρίτης χώρας (οι συμφωνίες αυτές θεσπίζουν έναν εξωτερικό "συντονισμό" αλλά λαμβάνουν γενικά υπόψη τις "εσωτερικές" καταστάσεις, αναφερόμενες, συγκεκριμένα, συχνά στην αρχή της ίσης μεταχείρισης).
- τους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν ανήκουν σε καμία από τις κατηγορίες που προαναφέρθηκαν και επομένως δεν χαίρουν κανενός είδους προστασίας από πλευράς κοινωνικής ασφάλισης κατά τις μετακινήσεις τους εντός της Κοινότητας, ούτε καν του δικαιώματος της ίσης μεταχείρισης.

Η μεγάλη ποικιλία των επιπέδων προστασίας μεταφράζεται σε σύγχυση των νομικών καταστάσεων η οποία δεν είναι επιβλαβής μόνο για τους υπηκόους των τρίτων χωρών αλλά καθιστά και εξαιρετικά δύσκολο τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων δικαιωμάτων τους από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών και δημιουργεί σημαντικό διοικητικό κόστος. Η σύγχυση που προκύπτει από την ποικιλία των νομικών μέσων που εφαρμόζονται στους υπηκόους τρίτων χωρών εντείνεται ακόμη περισσότερο από τις αποκλίσεις της νομολογίας όσον αφορά την ερμηνεία των μέσων αυτών από τα εθνικά δικαστήρια.

5. Θεωρείται σήμερα δικαιολογημένος ο αποκλεισμός των υπηκόων τρίτων χωρών :

Ο αποκλεισμός των υπηκόων τρίτων χωρών από το σύστημα κοινοτικού συντονισμού προκαλεί όλο και εντονότερες αντιρρήσεις, όχι μόνο από την άποψη της επάρκειας της κοινωνικής προστασίας αλλά και λόγω των διοικητικών και νομικών επιπλοκών που προκαλεί.

Φαίνεται ότι είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν οι υπήκοοι τρίτων χωρών που επωφελούνται ήδη του κοινοτικού δικαίου: οι εργαζόμενοι υπήκοοι τρίτων χωρών που είναι αποσπασμένοι από κοινοτική επιχείρηση στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών⁹. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των παρόχων υπηρεσιών, αν συμπεριληφθούν οι αποσπασμένοι εργαζόμενοι στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 αποφεύγονται οι συγκρούσεις συντονισμού των κανόνων σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, συγκρούσεις που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε συγκεκριμένες δυσκολίες, όπως π.χ. στη διπλή καταβολή εισφορών, όπως κατέδειξε και το Δικαστήριο κατά το παρελθόν¹⁰. Αυτή η διπλή καταβολή εισφορών από τους εργοδότες μπορεί επίσης να αποτελέσει εμπόδιο για την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

⁹ Απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, Vander Elst, C-43/93, Συλ. I - 3803.

¹⁰ Απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 1982, Seco και Desquenne & Giral, 62/81 και 63/81, Συλ. 223.

Η έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, με πρόεδρο την κ. Simone Veil, η οποία παρουσιάστηκε στις 18 Μαρτίου 1997, κατέδειξε τα προβλήματα που ανακύπτουν από τον αποκλεισμό των υπηκόων τρίτων χωρών, όχι μόνον όσον αφορά τους ενδιαφερομένους, αλλά και όσον αφορά τη διαχείριση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Η ομάδα υψηλού επιπέδου προτείνει την επέκταση του συνόλου ή μέρους των κανόνων κοινοτικού συντονισμού στους υπηκόους τρίτων χωρών που κατοικούν και είναι ασφαλισμένοι σε ένα κράτος μέλος.

Επίσης, ο αποκλεισμός των υπηκόων τρίτων χωρών δικαιολογείται όλο και πιο δύσκολα σε σχέση με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στην απόφασή του *Gaygusuz κατά Αυστρίας* της 16ης Σεπτεμβρίου 1996, το Δικαστήριο έκρινε ότι η απαγόρευση διακρίσεων λόγω ιθαγένειας εφαρμόζεται και στα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλισης. Εφόσον τα ανθρώπινα δικαιώματα που διασφαλίζονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα δικαιώματα του ανθρώπου αναγνωρίζονται ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, ο αποκλεισμός των υπηκόων τρίτων χωρών από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 δεν φαίνεται να συνάδει με αυτές τις αρχές.

Η απόφαση αυτή λαμβάνει ιδιαίτερες διαστάσεις τη στιγμή που η Ένωση έχει δεσμευτεί να σέβεται τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα όπως αυτά προστατεύονται συγκεκριμένα από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα δικαιώματα του ανθρώπου¹¹ καθώς και λόγω της απαίτησης για ίση μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών (βλ. σημείο 1).

6. Ποιες είναι οι ενδεχόμενες συνέπειες της επέκτασης του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών :

Οι κοινοτικές διατάξεις συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης έχουν ως πρωταρχικό στόχο να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τα άτομα που μετακινούνται εντός της Κοινότητας να χάνουν τα δικαιώματά τους όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, αλλά και το ενδεχόμενο να καταβάλλουν διπλές εισφορές. Ο πρωταρχικός στόχος, επομένως, της επέκτασης του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών είναι να διασφαλιστεί ότι, εφόσον υπάγονται στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης κάποιου κράτους μέλους, δεν χάνουν τα δικαιώματα που έχουν στο πλαίσιο του συστήματος αυτού απλώς και μόνο λόγω της μετακίνησής τους από το ένα κράτος μέλος στο άλλο (π.χ. απώλεια της κάλυψης ασθένειας ή απώλεια των κεκτημένων δικαιωμάτων) ούτε υφίστανται διπλές κρατήσεις εισφορών.

Όσον αφορά το δικαίωμα σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης, η επέκταση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους των τρίτων χωρών θα έχει περιορισμένες μόνο συνέπειες, αφού αναφέρεται μόνο στον "εσωτερικό" συντονισμό, στις διατάξεις δηλαδή που αφορούν συγκεκριμένα:

- το συνυπολογισμό των περιόδων ασφάλισης, απασχόλησης και κατοικίας που έχουν πραγματοποιηθεί στο εσωτερικό της Κοινότητας,

¹¹ Βλ. και άρθρο ΣΤ §2 της συνθήκης για τη Ευρωπαϊκή Ένωση.

- την εξαγωγή των παροχών γήρατος, αναπηρίας ή επιζώντων στο εσωτερικό της Κοινότητας,
- τη συνεκτίμηση, για τον υπολογισμό των οικογενειακών παροχών ή των παροχών ανεργίας, των μελών της οικογένειας που κατοικούν στο εσωτερικό της Κοινότητας,
- τη διασφάλιση της κοινωνικής προστασίας των εργαζομένων που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος αλλά εργάζονται σε άλλο κράτος μέλος (π.χ. των συνοριακών εργαζομένων).

Η επέκταση ουδόλως συνεπάγεται υποχρέωση για τα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη τις εξωκοινοτικές καταστάσεις για τη θεμελίωση, τον υπολογισμό ή την καταβολή των παροχών (κατοικία σε τρίτη χώρα ή περίοδοι που πραγματοποιήθηκαν κατά την υπαγωγή σε εξωκοινοτική νομοθεσία). Ο εξωτερικός συντονισμός θα εξακολουθήσει όπως και κατά το παρελθόν να υπάγεται σε διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες για την κοινωνική ασφάλιση, οι οποίες συνάπτονται με τις τρίτες χώρες είτε απευθείας από τα κράτη μέλη, είτε από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη.

Επίσης, τα ενδιαφερόμενα άτομα δεν δύνανται να αντλήσουν από την απλή εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 οποιοδήποτε δικαίωμα όσον αφορά την είσοδο, τη διαμονή ή την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας σε ένα κράτος μέλος, αφού τα ζητήματα αυτά εξακολουθούν να άπτονται της συνεργασίας στον τομέα της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών Υποθέσεων. Δεν δύνανται επίσης να αντλήσουν από την ενδεχόμενη εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 κανένα δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας στο εσωτερικό της Ένωσης.

Αυτή καθεαυτή η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 είναι απολύτως ανεξάρτητη από ζητήματα που αφορούν την νομική κατάσταση του ενδιαφερομένου σε σχέση με το δικαίωμα διαμονής ή εισόδου στην επικράτεια. Οι όροι "κατοικία" ή "διαμονή", με την έννοια του άρθρου 1 του κανονισμού και της νομολογίας του Δικαστηρίου¹², καλύπτουν αντικειμενικές έννοιες, οι οποίες επικεντρώνονται στη "διάρκεια και τη συνέχεια".

Η επέκταση του κανονισμού στους υπηκόους τρίτων χωρών, επομένως, δεν θα είχε καμία επίπτωση στην νομική τους κατάσταση όσον αφορά την κυκλοφορία εντός της Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένης της άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων, η οποία συνδέεται άρρηκτα με την κυκλοφορία αυτή.

¹² Βλ. και απόφαση της 8ης Ιουλίου 1992, Knoch, C-102/91, Συλ., I-4341.

7. Τα πλεονεκτήματα της πλήρους επέκτασης του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών.

Το συμφέρον των ενδιαφερόμενων ατόμων, αλλά και των εθνικών και κοινοτικών φορέων και των εργοδοτών, επιβάλλει την απλούστευση των σημερινών κανόνων, ώστε να είναι δυνατή η σημαντική μείωση των διοικητικών δαπανών¹³ λόγω της μείωσης του αριθμού των νομικών μέσων που διέπουν τον εσωτερικό συντονισμό μίας συγκεκριμένης κατηγορίας ατόμων, των υπηκόων τρίτων χωρών. Η πλήρης επέκταση θα καθιστούσε επίσης εφαρμοστέες στα άτομα αυτά τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71. Η μερική επέκταση των κανόνων συντονισμού το μόνο που θα έκανε θα ήταν να αυξήσει τη διοικητική σύγχυση και να οξύνει τις διακρίσεις στο νομικό καθεστώς το οποίο ελάχιστα συνάδει με την απαίτηση για ίση μεταχείριση με βάση το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη συμβολή στην καταπολέμηση του ρατσισμού. Η ικανοποιητικότερη λύση από την άποψη αυτή είναι, κατά την άποψη της Επιτροπής, να ρυθμιστεί ο συντονισμός προς όφελος των ατόμων αυτών με ένα μοναδικό κοινοτικό νομικό μέσο.

Η πλήρης επέκταση του κανονισμού στους υπηκόους τρίτων χωρών θα επιτρέψει να μειωθούν σημαντικά οι διοικητικές δαπάνες ενώ, από την άλλη μεριά, οι οικονομικές επιπτώσεις της θα είναι μάλλον περιορισμένες αφού τα άτομα αυτά υπάγονται ήδη σε σύστημα κοινωνικής ασφάλισης σε κάποιο από τα κράτη μέλη και μπορούν, επομένως, ήδη να επωφεληθούν ορισμένων πλεονεκτημάτων, όπως είναι η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης και η εφαρμογή των διατάξεων των διμερών και πολυμερών συμφωνιών.

Επιπλέον, οι υπήκοοι τρίτων χωρών συμβάλλουν, εξίσου με τους κοινοτικούς υπηκόους, με τις εισφορές και τους φόρους που καταβάλλουν, στη χρηματοδότηση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών και, συνεπώς, στις οικονομικές συνέπειες του κοινοτικού συντονισμού.

8. Ποια είναι η νομική βάση για την επέκταση στους υπηκόους τρίτων χωρών :

Τα άρθρα 51 και 235 της συνθήκης ΕΚ, στα οποία βασίζεται ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση της αρμοδιότητας της Κοινότητας για την επέκταση του συντονισμού στους υπηκόους των τρίτων χωρών.

¹³ Για παράδειγμα, οι εθνικοί φορείς δεν μπορούν προς το παρόν να χρησιμοποιήσουν τα έντυπα Ε που συμπληρώνονται βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, με σκοπό την ανακοίνωση πληροφοριών που είναι απαραίτητες για τους φορείς άλλων κρατών μελών.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 δεν αφορά απλά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, αλλά αποτελεί και ένα μέσο κοινωνικής προστασίας. Ο καθοριστικός παράγοντας για την εφαρμογή του δεν είναι η άσκηση του δικαιώματος στην ελεύθερη κυκλοφορία αλλά το γεγονός ότι ένα άτομο πρέπει να είναι ασφαλισμένο σε κάποιο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Το αντικείμενό του είναι η διατήρηση ενός επιπέδου κοινωνικής προστασίας για τα άτομα που μετακινούνται εντός της Κοινότητας, ανεξαρτήτως του λόγου της μετακίνησης αυτής. Σύμφωνα με μία από τις αποστολές που έχουν ανατεθεί στην Κοινότητα από το άρθρο 2 της συνθήκης ΕΚ, αυτή πρέπει να επιδιώκει τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου κοινωνικής προστασίας.

Επίσης, ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περιλαμβάνει σειρά διατάξεων που εφαρμόζονται στις καταστάσεις στις οποίες το ενδιαφερόμενο άτομο δεν κάνει χρήση του δικαιώματός του για ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, αλλά υπάρχει πρόβλημα κάποιο κοινωνικής ασφάλισης που σχετίζεται με κάποιο διασυννοριακό παράγοντα. Έτσι ο κανονισμός εγγυάται την εξαγωγή παροχών προς ένα κράτος μέλος στο οποίο ο ενδιαφερόμενος δεν είχε ποτέ ασκήσει οικονομική δραστηριότητα (άρθρο 10), επιτρέπει στα άτομα που διαμένουν προσωρινώς σε κάποιο άλλο κράτος μέλος να λαμβάνουν ιατρική περίθαλψη (άρθρο 22) ή εγγυάται τις οικογενειακές παροχές για τα μέλη της οικογένειας που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος (άρθρο 73).

Πρέπει επίσης να επισημάνουμε ότι ο πρώτος κανονισμός συντονισμού, ο κανονισμός αριθ. 3, εκδόθηκε το 1958 με βάση το άρθρο 51 της συνθήκης ΕΚ, εννέα χρόνια δηλαδή πριν από την έναρξη ισχύος, το 1968, του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.

Το Συμβούλιο, εγκρίνοντας ορισμένες διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 που εφαρμόζονται σε άτομα που δεν είναι διακινούμενοι εργαζόμενοι με την έννοια του άρθρου 48 της συνθήκης ΕΚ, αλλά και το Δικαστήριο το οποίο εφαρμόζει τον κανονισμό στην ίδια αυτή κατηγορία ατόμων¹⁴, φαίνεται να αναγνωρίζουν ότι το άρθρο 51 της συνθήκης ΕΚ επιτρέπει στην Κοινότητα να συντονίζει τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης για όλους τους εργαζομένους που είναι ασφαλισμένοι σε ένα από τα συστήματα αυτά, ακόμη και αν αυτοί δεν είναι διακινούμενοι εργαζόμενοι με την έννοια του άρθρου 48 της συνθήκης ΕΚ.

Επιπλέον, η νομική βάση του κανονισμού επεκτάθηκε στο άρθρο 235 αφότου επεκτάθηκε στους ανεξάρτητους εργαζομένους¹⁵. Στο βαθμό που το άρθρο 51 της συνθήκης ΕΚ δεν προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα επέκτασης του συντονισμού στους υπηκόους τρίτων χωρών, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί το άρθρο 235 ως συμπληρωματική νομική βάση, πολύ μάλλον δε αφού ο στόχος είναι να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο κοινωνικής προστασίας (άρθρο 2 της συνθήκης ΕΚ).

¹⁴ Βλ. τις αποφάσεις που αναφέρονται στην υποσημείωση 8 και την απόφαση της 3ης Μαΐου 1990, *Kits van Heiningen*, C-2/89, Συλ., I-1755.

¹⁵ Με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1390/81 της 12ης Μαΐου 1991, ΕΕ L 143 της 29ης Μαΐου 1981.

Π. ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Άρθρο 1

Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71

1. Τροποποίηση του άρθρου 1

Επειδή στο άρθρο 2 θα διαγραφεί η οποιαδήποτε αναφορά στην ιθαγένεια των μισθωτών ή μη μισθωτών εργαζομένων, καλό θα είναι να καταργηθεί και ο ορισμός των όρων "πρόσφυγας" και "άπατρις" στο άρθρο 1 στοιχεία δ) και ε).

2. Τροποποίηση του άρθρου 2

Η παρούσα πρόταση απoσκοπεί στην επέκταση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 σε όλους τους μισθωτούς και μη μισθωτούς εργαζομένους και στα μέλη των οικογενειών τους, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους (κοινοτική ή μη). Οι αναφορές στην ιθαγένεια των ενδιαφερομένων καθώς και στις ειδικές κατηγορίες ατόμων εκτός των κοινοτικών υπηκόων (απάτριδες, πρόσφυγες, επιζώντες υπηκόων τρίτων χωρών) θα πρέπει να καταργηθούν.

Θα πρέπει, επομένως, να τροποποιηθεί η πρώτη παράγραφος του άρθρου 2 και να καταργηθεί η δεύτερη παράγραφος του ίδιου άρθρου.

Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι οι μισθωτοί και μη μισθωτοί εργαζόμενοι εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 μόνον εφόσον είναι νομίμως ασφαλισμένοι σε κάποιο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης κάποιου κράτους μέλους.

3. Τροποποίηση του άρθρου 22 α

Μετά την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών, η εφαρμογή του άρθρου 22α δεν θα πρέπει να περιορίζεται στους υπηκόους ενός εκ των κρατών μελών.

4. Εισαγωγή νέου άρθρου 95 γ: μεταβατικά μέτρα

Το άρθρο αυτό περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις που σκοπό έχουν να προστατέψουν τα άτομα στα οποία αναφέρεται η πρόταση προκειμένου αυτά να μην χάσουν δικαιώματα λόγω της έναρξης ισχύος του κανονισμού.

ΙΙΙ. ΑΠΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ

Η παρούσα πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας με βάση τα δύο κριτήριά της, την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα, όπως αυτά είναι καταγεγραμμένα στο άρθρο 3 Β της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Πράγματι, αφενός το άρθρο 51 αποτελεί νομική βάση για το Συμβούλιο όσον αφορά τη λήψη μέτρων σε θέματα διεθνικής κοινωνικής ασφάλισης και, αφετέρου, μια δεσμευτική κανονιστική παρέμβαση, με τη μορφή ενός κανονισμού, είναι σαφέστατα ανάλογη με τον επιδιωκόμενο στόχο. Θα πρέπει, εξάλλου, να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση μεταξύ των κοινοτικών υπηκόων και των υπηκόων τρίτων χωρών στον κοινωνικό τομέα, και ειδικά όσον αφορά το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας των κρατών μελών, ώστε να απλουστευθούν και να αποσαφηνιστούν οι νομικοί κανόνες που εφαρμόζονται για τους δεύτερους στον εν λόγω τομέα στην Κοινότητα. Ο κανονισμός επελέγη ως μέσο επειδή είναι το καταλληλότερο για την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου.

IV. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η ελεύθερη κυκλοφορία περιλαμβάνεται μεταξύ των στόχων και των αρχών της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1994¹⁶. Στο κεφάλαιο 1 του τρίτου μέρους, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, τα άρθρα 28, 29 και 30 αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων. Στο άρθρο 29, ειδικότερα, επαναλαμβάνονται οι αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 51 της συνθήκης ΕΚ, σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων που μετακινούνται στο εσωτερικό της Κοινότητας. Η παρούσα πρόταση κανονισμού, επομένως, θα πρέπει να εφαρμοστεί, εφόσον εγκριθεί, και στα κράτη μέλη του ΕΟΧ.

¹⁶ ΕΕ αριθ. L 1, της 3.1.1994, όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση της Μεικτής επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 7/94, της 21.3.1994 (ΕΕ L 160, της 28.6.1994).

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΚ) ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71
όσον αφορά την επέκτασή του στους υπηκόους τρίτων χωρών

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 51 και 235,

την πρόταση της Επιτροπής¹⁷, που υποβλήθηκε μετά από διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους και τη διοικητική επιτροπή για την κοινωνική ασφάλιση των διακινούμενων εργαζομένων,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹⁸,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹⁹,

Εκτιμώντας:

ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας τον Ιούνιο του 1994 αποφάσισε να ενταθούν οι προσπάθειες για να καθοριστεί, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια σφαιρική πολιτική για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας,

ότι το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη αναγνώρισαν, στο ψήφισμα που εξέδωσαν στις 5 Οκτωβρίου 1995 σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων²⁰, "τη μεγάλη σημασία της άσκησης, στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, πολιτικών που θα βασίζονται στις αρχές των μη διακρίσεων και της ισότητας ευκαιριών, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε επίπεδο κρατών μελών, στο πλαίσιο των αντιστοιχών αρμοδιοτήτων τους, ως συμβολή στον κοινό αγώνα κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας",

¹⁷ ΕΕ

¹⁸ ΕΕ

¹⁹ ΕΕ

²⁰ ΕΕ C 296, 10.11.1995, σ. 13

ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ζητήσει πολλές φορές να υλοποιηθεί η ίση μεταχείριση των κοινοτικών υπηκόων και των υπηκόων τρίτων χωρών στον κοινωνικό τομέα, και συγκεκριμένα στο ψήφισμά του της 30ής Ιανουαρίου 1997 για το ρατσισμό, την ξενοφοβία και τον αντισημιτισμό και το Ευρωπαϊκό Έτος κατά του ρατσισμού (1997)²¹,

ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή απευθύνει την ίδια έκκληση, ιδίως στη γνωμοδότησή της της 26ης Σεπτεμβρίου 1991 σχετικά με το καθεστώς των διακινούμενων εργαζόμενων που προέρχονται από τρίτες χώρες²²,

ότι, στο προοίμιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, τα κράτη μέλη υπογραμμίζουν την αναγκαιότητα "να προωθήσουν από κοινού τη δημοκρατία με βάση τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζονται από τα συντάγματα και τους νόμους των κρατών μελών, τη Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, και ιδίως την ελευθερία, την ισότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη",

ότι στο άρθρο ΣΤ παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπεται ότι η Ένωση "σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου",

ότι, η προώθηση υψηλού επιπέδου κοινωνικής προστασίας και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου στα κράτη μέλη αποτελούν στόχους για την Κοινότητα,

ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας εφαρμόζεται εφεξής στους εργαζομένους που μετακινούνται εντός της Ένωσης²³, ακόμη και αν δεν έχουν κάνει χρήση του δικαιώματός τους για ελεύθερη κυκλοφορία ως διακινούμενοι εργαζόμενοι,

ότι, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ορισμένες διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 εφαρμόζονται ήδη σε άτομα τα οποία δεν είναι διακινούμενοι εργαζόμενοι με την έννοια του άρθρου 48 της συνθήκης ΕΚ, το άρθρο 51 της συνθήκης ΕΚ επιτρέπει στην Κοινότητα να συντονίζει τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης για όλους τους εργαζομένους που είναι ασφαλισμένοι σε κάποιο από τα συστήματα αυτά, ακόμη και αν δεν πρόκειται για διακινούμενους εργαζομένους με την έννοια του άρθρου 48 της συνθήκης ΕΚ,

²¹ ΕΕ C 55, 24.2.1997, σ. 17

²² ΕΕ C 339, 31.12.1991, σ. 82

²³ ΕΕ L 149, 5.7.1971, σ. 2, όπως ενημέρωθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 118/97 (ΕΕ L 28, 30.1.1997, σ. 1) όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1290/97 (ΕΕ L 176, 4.7.1997, σ. 1)

ότι ο σημαντικός αριθμός των νομικών μέσων που εφαρμόζονται σήμερα για τη ρύθμιση των προβλημάτων συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών σε σχέση με τους υπηκόους τρίτων χωρών, έχουν ως αποτέλεσμα να περιπλέκεται σημαντικά η νομική και διοικητική κατάσταση,

ότι η απουσία ενός σαφούς και συνεπούς συνόλου κανόνων συντονισμού σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης θα μπορούσε να οδηγήσει σε συγκεκριμένες δυσκολίες, όπως π.χ. στη διπλή καταβολή εισφορών, για τους παρόχους υπηρεσιών που απασχολούν εργαζομένους που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών,

ότι ως εκ τούτου, ενδείκνυται να επεκταθεί η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών· ότι πρέπει κατά συνέπεια να τροποποιηθεί ο εν λόγω κανονισμός,

ότι θα πρέπει να θεσπιστούν μεταβατικές διατάξεις προκειμένου να προστατεύονται τα άτομα στα οποία αναφέρεται ο παρών κανονισμός και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να χάσουν δικαιώματα λόγω της έναρξης ισχύος του κανονισμού,

ότι η επέκταση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών ανταποκρίνεται στην επιδίωξη της ίσης μεταχείρισης των ατόμων αυτών και των κοινοτικών υπηκόων στον κοινωνικό τομέα, ειδικά δε όσον αφορά το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών, καθώς και της απλούστευσης και της αποσαφήνισης των νομικών κανόνων που εφαρμόζονται εντός της Κοινότητας,

ότι η επέκταση του κανονισμού αριθ. (ΕΟΚ) 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών δεν θεμελιώνει οποιοδήποτε δικαίωμα των ενδιαφερομένων ούτε ως προς την είσοδο, ούτε ως προς τη διαμονή ή την κατοικία, αλλά ούτε και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας σε κάποιο κράτος μέλος,

ότι, για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, είναι αναγκαίο και ενδεδειγμένο να τροποποιηθούν οι κανόνες συντονισμού των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης με χρήση ενός δεσμευτικού κοινοτικού νομικού μέσου το οποίο θα είναι άμεσα εφαρμόσιμο σε όλα τα κράτη μέλη,

ότι οι τροποποιήσεις που εισάγονται με τον παρόντα κανονισμό είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του άρθρου 3B, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1, σημεία δ) και ε) καταργούνται.

2. Το άρθρο 2 τροποποιείται ως ακολούθως:

α) Η παράγραφος 1, αντικαθίσταται από ακόλουθο κείμενο:

"Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους μισθωτούς ή τους μη μισθωτούς που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα κράτη μέλη καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους και τους επιζώντες τους."

β) Η παράγραφος 2 καταργείται.

3. Το άρθρο 22α αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο :

"Άρθρο 22 α

Ειδικοί κανόνες για ορισμένες κατηγορίες ατόμων

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 2, το άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχεία α) και γ) εφαρμόζεται και στα άτομα τα οποία είναι ασφαλισμένα δυνάμει της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους και στα μέλη των οικογενειών τους που κατοικούν μαζί τους."

4. Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο 95γ:

" Άρθρο 95 γ

Μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.*

1. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. δεν γεννά κανένα δικαίωμα για περίοδο προγενέστερη της**
2. Οι περίοδοι ασφάλισης καθώς και, ενδεχομένως, οι περίοδοι απασχόλησης, μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους πριν από την ... λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των δικαιωμάτων που γεννώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.
3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, δικαίωμα γεννάται, δυνάμει του παρόντος κανονισμού, έστω και αν αφορά γεγονός που έλαβε χώρα πριν από την ...
4. Κάθε παροχή που δεν έχει εκκαθαρισθεί ή έχει ανασταλεί λόγω της ιθαγένειας ή της κατοικίας του ενδιαφερομένου εκκαθαρίζεται ή αποκαθίσταται, κατόπιν αιτήσεώς του, από, με την επιφύλαξη ότι για τα προηγούμενα δικαιώματα δεν έλαβε χώρα εφάπαξ καταβολή κεφαλαίου.
5. Τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων οι οποίοι πέτυχαν, πριν από την, την εκκαθάριση σύνταξης μπορούν να αναθεωρηθούν κατόπιν αιτήσεώς τους, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.

(*) Αριθμός του κανονισμού που θα προκύψει από την παρούσα πρόταση.

(**) Ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού που θα προκύψει από την παρούσα πρόταση.

6. Αν η αίτηση που προβλέπεται στην παράγραφο 4 ή στην παράγραφο 5 υποβληθεί εντός προθεσμίας δύο ετών από την, τα δικαιώματα που γεννώνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού αποκτώνται από την ημερομηνία αυτή, χωρίς να μπορούν να αντιταχθούν κατά των ενδιαφερομένων οι διατάξεις της νομοθεσίας κράτους μέλους περί εκπτώσεως ή παραγραφής δικαιωμάτων.

7. Αν η αίτηση που προβλέπεται στην παράγραφο 4 ή στην παράγραφο 5 υποβληθεί μετά τη λήξη της διετούς προθεσμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 6, τα δικαιώματα, από τα οποία δεν εξέπεσε ο δικαιούχος ή τα οποία δεν παραγράφηκαν, αποκτώνται από την ημερομηνία της αίτησης με την επιφύλαξη τυχόν ευνοϊκότερων διατάξεων της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους."

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μηνός που ακολουθεί το μήνα της δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο πρόεδρος

ISSN 0254-1483

COM(97) 561 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

04 05 06

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-97-620-GR-C

ISBN 92-78-27615-4

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο